

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) ja yleiskaava

Alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine

Yleisötilaisuus tuulivoimasta, Reisjärvi | 8.9.2022

Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Ympäristövaikutusten arviointi (YVA) ja kaavoitus

YVA

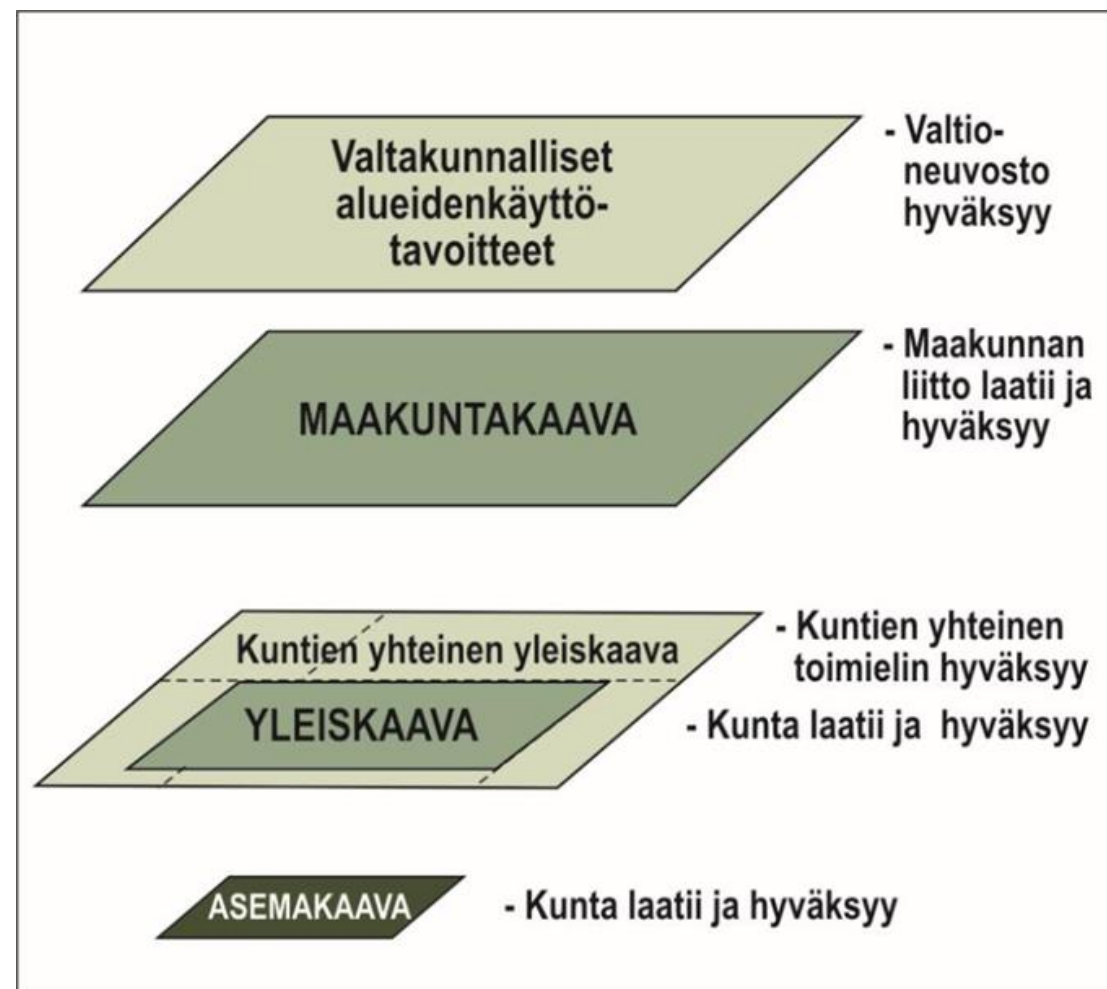
- Perustuu YVA-lakiin (YVAL) ja YVA-asetukseen (YVAA)
- Tavoitteena arvioida hankkeen ympäristövaikutukset ja vähentää / poistaa haitalliset vaikutukset
- YVA-menettelyssä ei tehdä päätöstä hankkeesta – ei valitusmahdollisuutta
- YVA-menettely on edellytyksenä lupapäätöksille, joista säädetään muissa laeissa ja asetuksissa
- ELY-keskus toimii yhteysviranomaisena

Kaavoitus ja yleiskaava

- Perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL) ja maankäyttö- ja rakennusasetukseen (MRA)
- Yleiskaavaprosessin tuloksena syntyy oikeusvaikutteinen yleiskaava, jonka perusteella mahdollista myöntää suoraan rakennusluvut – valitusmahdollisuus päätöksistä
- Ilman MRL-mukaisia päätöksiä/lupia ei tuulivoimaloita voi rakentaa
- Kunta kaavoittaa

MRL:n mukainen suunnittelujärjestelmä

- Tuulivoimaosayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena (MRL 77 a §) ja sen perusteella voidaan myöntää suoraan rakennusluvut voimaloille.
- Yleiskaavan sisältövaatimukset MRL 39 §
- Yleiskaavan vaikutusten arviointi MRL 9 §, MRA 1 §
- Virallisia kaava-asiakirjoja ovat **kaavakartta** sekä **kaavamerkinnät ja –määräykset**
- Lisäksi kaavaselostus

Maakuntakaavan ohjausvaikutus

- Tuulivoimarakentamista ohjaavat Pohjois-Pohjanmaan 1. ja 3. vaihemaakuntakaava
 - Seudullisen hankkeen raja: 10 voimalaa tai enemmän
- Nähtävillä Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnos
 - Seudullisen hankkeen raja: 7 km² eli 7 voimalaa tai enemmän nykyisellä voimalakoolla
- Seudullisen kokoluokan hanketta ei voi hyväksyä, ellei se ole maakuntakaavan aluevarauksena.
- Huom! Yleiskaavaselvitykset ovat tarkempia kuin maakuntakaavan, joten aluerajaus voi yleiskaavassa poiketa jonkin verran mk-rajauksesta, jos selvitykset ja vaikutusten arviointi sen mahdollistavat eikä hanke ole maakuntakaavan tavoitteiden vastainen

Roolit

Hankevastaava

Kaavoittaja = kunta
kaavoituksen asiantuntija

Yhteysviranomainen = ELY
YVA-asiantuntija

Osalliset

YVAN ja kaavoituksen yhteensovittaminen (Erillismenettely)

- Yhteysviranomaisen huolehtii siitä, että ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään
 - Huolehtii, että arviointiohjelmasta ja –selostuksesta pyydetään tarvittavat lausunnot ja varataan mahdollisuus mielipiteiden esittämiseen
 - Antaa lausuntonsa arviointiohjelmasta
 - Tarkistaa arviointiselostuksen riittävyden ja laadun sekä laatii perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista
- Kunnan kaavoituksesta vastaava viranomaisen ohjaa kaavan laadintaa
 - Pyytää tarvittavat lausunnot ja mielipiteet / muistutukset kaava-asiakirjoista

=> Lopputuloksena kunnan hyväksymä oikeusvaikutteinen tuulivoimaosayleiskaava.

YVA-ohjelma ja OAS, sisällöt

- Kuvaus hankkeesta (mm. sijainti, koko, maankäyttötarve, liittyminen muihin hankkeisiin, aikataulu)
- Kohtuulliset vaihtoehdot
- Tarvittavat suunnitelmat ja luvat
- Kuvaus ympäristön nykytilasta
- Arvioitavat ympäristövaikutukset, myös yhteisvaikutukset
- Laadittavat selvitykset, tiedot menetelmistä
- Laatijoiden pätevyys
- Arviointimenettelyn ja osallistumisen järjestäminen sekä aikataulu
- Suunnitelma kaavan osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioinnista.
- Mitä suunnitellaan, minne suunnitellaan ja miksi?
- Kaavahankkeen aikataulu, nähtävilläoloajat, miten tiedotetaan osallisia
- Kaavatilanne, VAT:et
- Mitä selvityksiä laaditaan ja mitä vaikutuksia arvioidaan?
- Yhteystiedot

Keskeiset vaikutukset tuulivoimahankkeissa (YVA)

- Vaikutukset maankäyttöön
- Vaikutukset **maisemaan** ja merkittäviin maisema-alueisiin
- Vaikutukset muinaismuistoihin ja alueen kulttuurihistoriaan
- Vaikutukset rakennuspaikkojen, tiestön ja kaapelireittien luonnonympäristöön
- Vaikutukset pesimä- ja muuttolinnustoon
- Vaikutukset eläimistöön (erityisesti direktiivilajit, kuten metsäpeura)
- Vaikutukset lähialueiden Natura- ja muihin luonnonsuojelualueisiin
- **Melun ja varjon vilkkumisen** vaikutukset
- Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- **Yhteisvaikutukset** muiden hankkeiden kanssa
- Sähkönsiirron vaikutukset

YVA-selostus ja kaavaluonnos (valmisteluvaihe)

- Arviointiselostuksen tulee sisältää
 - tarvittavat tiedot hankkeesta,
 - kuvaus ympäristön nykytilasta,
 - kuvaus hankkeen ja sen kohtuullisten vaihtoehtojen todennäköisesti merkittävistä ympäristövaikutuksista, niiden lieventämisestä, seurannasta ja vaihtoehtojen vertailusta,
 - tiedot ympäristövaikutusten arviointimenettelyn toteuttamisesta
 - ja yleistajuinen yhteenveto.
- Keskitytään todennäköisesti merkittäviin vaikutuksiin, mutta myös merkittävyys-kynnyksen alittavia vaikutuksia on riittävässä määrin kuvattava
- Valmisteluvaiheessa voi olla nähtävillä yksi tai useampi kaavaluonnos-vaihtoehto (esim. YVA-vaihtoehdot)
- Ei määrämuotoa sisällöstä, mutta mitä enemmän lähtötietoja, vaihtoehtojen vertailua ja kaavaratkaisun/-ratkaisujen perusteluita on, sitä paremmin osalliset ja viranomaiset voivat ottaa kantaa suunnitelmiin

Perusteltu päätelmä

- Yhteysviranomaisen tarkistaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun sekä
- laatii tämän jälkeen perustellun päätelmänsä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista.

Kaavaehdotus

- Kaavaratkaisussa huomioidaan **perusteltu päätelmä ja kaavaluonnoksesta saatu palaute** (lausunnot, mielipiteet)
- Yksi kaavaratkaisu nähtävillä

Kaavaselostus:

1) selvitys alueen oloista, ympäristöominaisuuksista ja niissä tapahtuneista muutoksista sekä muut kaavan vaikutusten selvittämisen ja arvioimisen kannalta keskeiset tiedot kaavoitettavasta alueesta; = **Lähtötiedot**

2) **suunnittelun lähtökohdat**, tavoitteet ja esillä olleet vaihtoehdot;

3) **yhteenvedo** kaavan vaikutusten arvioimiseksi suoritetuista **selvityksistä**;

4) kaavan vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen, erityisesti joukkoliikenteen, ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin sekä muut kaavan merkittävät vaikutukset; = **Vaikutusten arvioinnit**

5) **selvitys kaavan suhteesta valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, maakuntakaavaan**, voimassa olevaan yleiskaavaan ja kunnan muuhun suunnitteluun;

6) **suunnittelun vaiheet** osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyineen sekä yhteenvedo kaavoituksen eri vaiheissa esitetyistä mielipiteistä;

7) valitun **kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja perusteet kaavaratkaisun valinnalle**, selvitys siitä, miten vaikutus selvitysten tulokset ja eri mielipiteet on otettu huomioon sekä selvitys niistä toimenpiteistä, joilla aiotaan ehkäistä kaavan toteuttamisesta mahdollisesti aiheutuvia haitallisia ympäristövaikutuksia;

8) **kaavan toteutuksen ajoitus ja seuranta**;

9) tarpeen mukaan kaavan toteutusta ohjaavia suunnitelmia.

Kaavan hyväksyntä

- Kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen kaava-aineistoon tehdään tarvittaessa muutoksia tulleen palautteen perusteella.
- Jos muutokset eivät ole merkittäviä tai kohdistuvat vain yksittäisiin asioihin/kiinteistöihin, voidaan muutoksista tiedottaa erikseen maanomistajia ja viedä kaavaehdotus sen jälkeen hyväksymiskäsittelyyn. Jos merkittäviä/koko kaavaa koskevia, uudelleen ehdotuksena nähtäville.
- Yleiskaavat hyväksyy kunnanvaltuusto.

Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä

- Arviointiselostus ja perusteltu päätelmä liitettävä **lupahakemukseen**
- Viranomaisen ei voi myöntää lupaa ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän sekä kv. aineiston
- Lupaviranomainen varmistaa, että **perusteltu päätelmä** on **ajan tasalla** lupa-asiaa ratkaistaessa
 - Yhteysviranomaisen esittää lupaviranomaisen pyynnöstä näkemyksensä ajantasaisuudesta ja
 - Tarvittaessa yksilöi, miltä osin ei enää ole ajan tasalla ja miltä osin täydennettävä
 - Kuuleminen täydennyksestä
 - Ajantasaistettu perusteltu päätelmä 23 §:n mukaisesti
 - Hankkeesta vastaava voi pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisen näkemystä ajantasaisuudesta
 - Esim. hankkeen muutos, ympäristöolosuhteiden muutos, YVA-menettelyyn osallistuneiden ja vaikutuksen kohteina olleiden tahojen muutos

Ympäristöministeriö, YVA-yhteysviranomaisen tukiaineisto 6.4.2021

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Kiitos!

Alueidenkäytönasiantuntija Elina Saine
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
elina.saine@ely-keskus.fi